

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18., П. пов.

Комто вист. пайд. 26.726.

Адреса телег. „Діло—Львів“.

Число телефону 565.

Рукописи
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	3.60 К.
чвертьрічно	10—
піврічно	20—
кілорічно	40—

у Львові (без доставки):

місячно	3— К.
чвертьрічно	9—
піврічно	18—
кілорічно	36—

в Німеччині:

піврічно	20— М.
кілорічно	40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Ступінь витрата, доповідальна
за м. місто 80 с. з надписом
1 К. в окремій лінійці, в редакційній частці перед або по окремій лінійці 2 К. Неврожайні 2 К. Служба тиражує друкує подвійно. Оголошення на суботу і неділю подвійно.

Постійні оголошення на окремій лінійці
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видас: Видавничі Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів 13. грудня 1917.

„Oesterr. Morgenzeitung“ залярмувала політичний світ Австрії вісткою про новий план правительства що до Галичини, який полягав би на тім, що Галичина не була би відступлена Польщі, тільки утворено би з неї два окремі коронні краї: український і польський.

Кажемо: залярмувала, бо таке рішення галицької й української справи — після до теперішнього відношення австрійських правительств до українського народу — справді здібне зробити політичний альянс не тільки в сій державі, а й поза її границями.

Однак же можемо бути спокійні: в дійсності згадана вістка нікого, хто винясть ся в політиці сєї держави, не залярмує.

Щеб не сьгати далеко в історію, — скільки плянів бачили ми в Австрії хоч би від 1848 р. З'єднання українських земель монархії в окрему провінцію, призначення чеського державного права і коронація моварха короною св. Владислава, відокремлення Галичини, — все те було торжественно обіцтоване. Так і та вістка з липня равіє собі такою одноднівною, яку впроцитує ся й забудеть ся.

Та як би так було, то не варта би про неї писати: вистало би занотувати її. Коли ж ми згадуємо отсе про неї, то робимо се з иншої причини. А саме не є виключена можливість, що вона обчислена на те, щоб разом з иншими річчями, які тепер діють ся, затерти те вражіння, яке мусіла викликати серед українського народу — і то не тільки в тій державі — вістка про плян віддання української Галичини під Польщу.

Міродатні круги сєї держави ведуть тепер сувроти нас цікаву гру. З одної сторони поводить ся так, що вістка, подана „Lokalanzeiger om“ про придучення Східної Галичини до Польщі, має всі поважки правдивости, — очевидно, на скільки ходить є наміри і пляни згаданих кругів, бо чи се піде так легко при перебудові Європи на основі права самоозначення народів

се ще побачимо. А з другої сторони старають ся більше ніж коли зацяткати нас. Кабінет д-ра Зайдлера веде в Українською Парламентарною Репрезентацією переговори на плятформі, установленій неред голосованем над бюджетовою провізорією, отже тоді, коли вістка, подана „Lokalanzeiger om“, була ще тайною, і коли обіцянки, за які УПР. рішила ся не робити правительству бюджетових труднощій, була тільки дрібним зачетом на те, що нас жде в сій державі в будучности.

ті переговори ведуть ся даві. А навіть деякі обіцянки — ті, що не мають ніякого державної правного значіння, а за те можуть впливати на настрої одиниць — виконують ся, як іменовані урядників, окружних при відбудові і т. п.

Та гра не повинна ані на хвилину відвернути цілої нашої уваги від небезпеки, яка нам грозить.

Коли ж мали б ми, галицькі Українці, бути відірвані від рідного пня польською державною границею і стати підданними польської держави, тоді навіть національно-територіяльна автономія нашої землі (а не якісь там дрібні привагні) не зміня би з нас вільна підданства чужій волі, чужій державности, — до того: державности польській!

Отже всю нашу увагу і всі наші сили мусимо звернути на одно: на боротьбу з небезпечкою польської державности, на боротьбу за право самоозначення українського народу. Не сміють від сєї єдиної нашої задачі відвертати нашої уваги переговори з правительством і фактуально корисні частинні результати тих не

реговорів. Не сміють займати нашої уваги роздумані до історичного значіння дрібніші нашого партійного життя, сувроти яких наш загал повинен дати ясно і недвозначно пізнати, що тепер не пора на такі річі. І нікто не повинен заспокоювати ся, що там у Відні наші послы за нас „усе зроблять“, що одна-друга рішуча промова в палаті послів чи в делегації усуне небезпеку й запоручить нам здійснене права самоозначення.

Всі ми, весь наш нарід у сій державі, мусимо напружити всі наші сили, коли справді хочемо самі рішати про нашу будучність. Мусимо стати міліоновою організованою силою, мусимо всі — скільки нас є в сій державі — підняти наш голос проти польської державности, за наше самоозначення, мусимо нашим становищем переконати й міродатні круги Австро-Угорщини і цілий світ, що наш протест проти віддання нас під Польщу є справді висловом нашої незломної волі не вгнути шні під чужу державність, висловом нестримного змаганя

Тільки на мурі нашої незломної волі розібеть ся та небезпека чужої державности, яка нам грозить. Організуємо ту волю і даваймо їй такий загальний і рішучий вислів, щоб ті, що хочуть рішати про нас без нас і проти нас, зрозуміли, що всі їх пляни — жаремі!

Нарід, який за кілька місяців успів здобути власну державу, знайде також досить сили, щоб захистити себе, кожду свою часть, від ярма чужої державности.

Україна проти большевиків.

Римські в поглядах на мир.

Львів, 13. грудня 1917.

„Le Temps“ з 5. с. м. подає за льондонським „Daily Chronicle“ отсю депешу з Царгороду, датовану 2. с. м.:

Український міністер війни видав приказ, в котрім остро забороняє українським військам давати яку небудь поміч паціфістичним маневрам большевиків, бо вони загрожують безпеченству фронту і могли би спровокувати ворожий наїзд на Україну.

Голод в Рогатинщині, Підгаєччині і Бережанщині.

Відень, 10. грудня 1917.

Про голодову катастрофу в повітах рогатинським, підгаєцьким і бережанським знаходимо ряд до неба вопіючих вистій в інтерпелляції, яку вище в палаті послів п. д-р Кость Левницький.

Повіти рогатинський, підгаєцький і бережанський — чितисмо там — які до липня сего року належали до боевої області, представляють від того часу образ знищення і нужди. Сподівання, що правительтво принайменше на стільки облекшить нужду страждучого населення, щоб позбавлених даху захистити перед студеною та відігнати від населення марево голоду, не здійснили ся, на жаль, мимо численних представлень у відповідних місцях. Тимчасом загострили там вже холод і голод і забрали вже чимало своїх жертв.

Для зображення страшного положення населення представимо відносини в рогатинським повіті.

В рогатинським повіті звичечено велике число громад, деякі з них зрівняно з землею. Ще аль з поверхні землі отсі села: Сєнєгільники, Скоморохи старі, Скоморохи нові, Підшумлянці, Гербутів, Болшіці і Слобідка болшовецька. Майже воесім знищені, а саме так, що лишила ся тільки частина хат, отсі села: Ляниця доліш на, Ганівці, Поллавінки, Конкольники, Слобідка

конкольницька, Бовшів, Яблонів, Дитятин, Куняшів, Бибно, Холопів, Дришів і Желибори. З міст і торгових місцевостей згоріли отсі: Рогатин, Бурштин, Букачівці, Квітчинці, Підгородє, Стратин місто і Журів.

Коли вже з приводу цілковитого або частинного знищення 28 громад в згаданім повіті чимало людей опинило ся без даху над головою, то ся нужда стала ще більшою з хвилею повороту виселеної людности і утікачів. Мимо численних представлень не доставлено ні будівельного матеріалу для будови хат, ані не побудовано тимчасових захистів для бездомних, хоч можна було для тої цілі за дешеві гроші ужити опорожнених військових бараків, які стояли готові. Подбати за те було обовязком будівельної експозитурі, якої однак управитель не явив ся в повіті, хоч його іменовано ще перед двома місяцями.

Таким чином бездомна людність привелена мешкати в нужденних норах або ямах, викопаних в землі, де вона не тільки мерзне, але й голодує. Бо голод починає панувати в цілім повіті із своїми звичайними товаришами, як тиф і інші пошесні недуги. Впрочім голод заповідав ся вже з давня, коли сего літа навістила повіт градова туча і спричинила неврожай.

Другим нещастем, яке навістило людей, були реквізиції і спосіб їх переводження. Не уважеть ся зовсім на потреби вже страждучого населення, забираєть ся людьми послідній кусочок хліба.

Смертність між населенем зростає застрашваючо. Часто на вулицях побачите людей, що падуць з голоду і вичерпаня. Сей вичерпаний, голодний нарід мусить на приказ будівельних експозитур обробляти ґрунти ділчичі, при чім використовуєть ся в яркий спосіб людську робучу силу. Як ошійнюєть ся людську працю, ви старчать згадати, що господарі, які мають коні і віз, за працю свою і своєї худоби та за зужите воза і упряжи одержують 6 К. дослівно: шість корен за день. Одночасно не можуть люди, яких займаєть ся такою працею, обробити свого ґрунту, так що є ґрешади, яких три четвертини селянських ґрунтів лежить облогом.

Те що тут сказано дає образ відносин в повіті рогатинським, яким що до своєї грози дорівнюють відносини в повітах бережанським і підгаєцьким.

Сувроти того, щоб запобігти винирано страждучого населеня з приводу студени і голоду, яляєть ся наглядною konieczністю зарядити безпроволочну будову тимчасових приміщєнь для бездомного населеня, здержати всякі реквізиції в згаданих повітах, з анімком реквізицій на цілі виживленя тих повітів та відвернути голодову катастрофу через швидко заосмотрєно тих повітів в пожуу.

Руководячи ся тими домаганями і намірами, інтерпеллянт питаєть ся:

- 1) Чи правительству відоме положенє людности в повітах рогатинським, підгаєцьким і бережанським?
- 2) Чи правительство має волю і можливість застановити військові реквізиції в тих повітах, знести примусові роботи та подбати про заосмотрєно пожувою згаданих повітів.
- 3) Чи правительство є готове, в случаю нездійсненя тих домагань наслідком можливого опоры зі сторони військових властей, звернути ся до найвишого місця, щобі людности і справедливости ради ратовано нещасну людність від неминучої смерти.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові, — число книжочек щадничої 4.000.

Читайте! Підписуйте!

Внесок, який є видрукований в нинішнім числі „Діла“ про об'єднання на життє в спільноту в VII. воєнною повичкою в

Карпаті

Львів, Руська 18. I. пов.

3 української республіки.

Гад кордоном 8. грудня

Маю під руками нязку зовсім автентичних відомостей про зовсім ще свіжі події з обсягу будівництва української республіки і з області внутрішньої й зовнішньої політики українського уряду (Генерального Секретаріату). По силі іх Вам по черзі — части нині, части завтра.

Українізація війни

„Народня Воля“ з 4 грудня доносить: Учора (суботу 3. XII.) пізно вночі прийшли у Київ звістки про те, що в'їзд південно-західного фронту, який відбувається ся в Бердичові, признач. Центр. Раду і її Генерал. Секретаря як найвищу владу на Україні і на південно-захід. фронті. Також звістки приходять із румунського фронту.

Петрогр. краєвий укр. Революц. штаб випустив до україн. війська петрогр. округа таку відозву: „З волі петрогр. краєвої вій. к. Реди утворив ся укр. Революц. штаб, котрому поручено як найскорше перевести справу утворення з укр. воєнків петрогр. військового округу окремого відділу для негайного рушення його на Україну в оборону Центр. Укр. Ради і всіх укр. демокр. інституцій від темних реакційних сил, які загрожують здобуткам революції і намагаються ся цілком знищити національний розвій україн. народу“.

С. Петлюра видав начальникови київськ. округа наказ сейчас розоружити всі київські дружини, які складають ся із салдатів не-укр. народности, і увільнити їх на 3 недільн. відпуск із салдатів Українців сих дружин сформувати окремих укр. караульний полк.

Автономія для Польщі на Україні.

В Генер. Секретаріаті польських справ розробляється проект культу. національної автономії Польщі на Україні. Недільн. через три проєкт має бути поданий на розгляд Генер. Секретаріату, потім він буде внесений на затвердження Малою Радою.

Прогнози і економічні справи

„Новая Рада“ з 19 XI ст. ст. доносить: Графиня О. Бриницька записала ще в 1858 р. один мільон карбованців на народну освіту. Але російське правительство робило труднощі в переведенню сей цілі. Тепер віддано сей запис із відсотком до розпорядимости Ген. Секретаря освіти.

Секретаріат торгівлі і промислу в скорім часі має перевести на всіх торгових і промислових підприємствах України анкету, яка має думку вяснити всі умови праці сих підприємств. На основі даних сей анкети має виробити широкий план демобілізації промисловости на Україні.

Громадяни с. Кирилівки з семигор. повіта, батьківщини Шевченка, ухвалили засновати у себе гімназію імені Т. Гр. Шевченка. Лиш брак грошевих засобів, тому звертаю ся до громадянства за помічю.

го мира так як і російська демократія, однак союзники бажають досягнути передтим загальну угоду, що до воєнних цілей, опісля стремити до завершення оружа. Переговори за завершення оружа відбуваються ся з німецьким самовладством, а не з німецьким народом.

Чи є правдоподібне, щоб цесар Вільгельм, будучи раз певний, що російська армія не існує вже як боева одиниця, підписав тривкий демократичний мир, якого бажає собі російський народ? Мир, який має на думці цесар Вільгельм, се мир імперіалістичний. Хоча союзники не можуть вислати представників на переговори за перемир'я, то однак є готові з хвилею, коли буде утворене постійне правительство, яке буде відповідати загальній волі російського народу, розслідувати з ним воєнні цілі і можливі шляхи справедливого, тривкого мира. Вкінці перестерігав Вичапак російську демократію і сказав таке: Знаю, що ваші провідники бажають шире утворити братерство, але бесіди виголошені проти Англії і змагаю викликати в нашім краю революцію, укріпили тільки англійський народ в постанові бороти ся до кінця, та наклонили його до сего, що він стоїть за теперішнім правительством.

Росія хоче довести переговори до кінця.

Російське урядове повідомлення.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Російська делегація, яка бере участь в переговорах за перемир'я, виїхала нині вночі та з'їде ся відповідно до умови в делегаціями центральних держав. Крім представників політичних партій, уповноважених Радою народних комісарів, належать до делегації військові знатоки і відповідники армії і флоту.

Рада народних комісарів запропонує союзникам участь в мирових переговорах. Коли б союзники не дали на се ніякої відповіді, тоді впала би на них вся відповідальність.

Російська делегація буде продовжати переговори за завершення оружа, її буде при тім підпирати моральна сила побідої революційних робітників і селян. Вона хоче привести до мораторія гармати і кріси на суші та на Балтійським і Чорнім морях. Вона доведе переговори до завершення оружа до кінця і буде їх продовжати як уповноважена представницька народу, на який звернені очі мільонів робітників і жовірів цілого світа.

3 Перемишля.

Дня 7. с. м. відбув ся в Перемишлях при участі понад 1000 присутних політовий з'їзд нац. демократичного стороництва. По прийняттю справоздання з організації повіту вибрано новий повітовий комітет партійний. о. Декан Гинялович реферував про економічні справи. Посод д-р Загайкевич реферував про справи політичні і про діяльність ПУР. у Відні. Над рефератами вивязала ся дискусія, в якій забирало голос більше бесідників, жалуючи ся на поступоває властий супроти українського населення:

Принято одностайно отсі революції:

1. З'їзд витяє постановчий на руші царату власними силами нації правно державний організацій України і відонять голову перед Центр. Українською Радою в Києві та перед Генеральним Секретаріатом України в Києві, як перед основами укр. парламенту і національного українського правительства.
2. З'їзд протестує як найрішучіше проти всяких, а чині небудь сторони походять забаганя, які стремлять до прилучення східної, української Галичини, або яких небудь інших українських земель, з окрема же округів: Холм, Грубешів, Томашів, Полісе, Підляше і Волинь до плянової польської держави

3. З'їзд одобряє тактику УПР. у Відні і висказуючи її признане за її політичну діяльність визнає до непозитивної боротьби за здійсненя всіх домаганя укр. народа в Австрії, з окрема же висказує з'їзд подяку і довіри своєю послови д-р В. Загайкевичеві.

4. З'їзд протестує проти проєктованого прилучення переміського округу і переміської екс-козутури відбудови Галичини до західної секції відбудови.

Аскіт про справу мира.

Важна відповідальність.

ЛБННДОН. (Райтер). Аскіт виголосив в Birmingham промову. Зазначив на початку, що говорить не тільки до непосредних слухачів, але в рішачій мірі також до несприятливої аудиторії своїх земляків, союзників, світа неутраально і неприязельського.

Не могу забути — говорив Аскіт — що разом з моім приятелем Гресем поношу тягар відповідальности більшої, як хто небудь в історії. Справді важка була відповідальність кожного, чия рука важегда сей великий воєнний пожег.

Мир, якого бажає Англія.

Ми не шукали війни і могли обвинити війну викрутом, що наш обовязок супроти неутраальности Бельгії не є сильний, тільки одичний. І шимми словами ми могли мати мир за ціну перекинує права, за ціну ганьби. Однак думали ми, що мир, сей найцінніший скарб, не варт такої ціни. Коли-би я ще раз мав рішити ся, то вибрав би нині те саме рішення (олдески). Бажаємо мира, в якім досягнемо наші первісні цілі, який отже дасть запоруку давшого тривкого мира. Нема тепер більшого ворога людства від чоловіка, який словом або ділом перешкоджає досягненню такого мира.

Лист Lansdowne'a.

В листі лорда Lansdowne'a вичитано погляд і наміри яких я там не знаходжу. В тім листі лорд Lansdowne не предкладає, щоб ми ослабили наш спосіб веденя війни, або зрадили справу наших союзників, або заявили неприязель, що ми готові просити о мир. В тім листі вичитав я ось що: Союзники повинні далі вести війну з цілою силою і доцільністю, та вяснити всім народам воюючим і неприязельським, що одиноєю цілю, за яку бмо ся, се національні і некористололюбиві цілі, що ті народи є саме тою цілю. Нашою цілю є заперевне успішного сп'явнтя не тільки правительствам і народам. Правительства і народи неприязельських країв штучно удержуєть ся в неспідоности про наші дійсні наміри так що-до війни, як що до мира.

Воєнні цілі кождит

Найважнійше нерозумінє наших воєнних цілей полягає на тім, що ним приписуєть ся, немов то ми бажаємо Німецьчину побідити, похорити, а опісля знищити. Ні тут, ні в Америці ніхто не має такого наміру. Вертаю до моєї заяв про воєнні цілі в 1914 р. Тоді сказав я, що не зложимо с'ружу, заки не буде знищена влада пруська. Ніхто не хоче Німецьчини накидати форми її правління. То, проти сего ми виступаємо, не є правдінем, тільки системою, яку при-

мінено вперед в Прусії, а опісля в цілій Німецьчині. Подвійна машина: мілітаризму і бюрократії—се два чинники, які так дивно співдіають. Се система, яка поставила собі як начальний принцип силу, якою дозволено собі відповідно до потреб хвилі свободу фальшувати, заносити, глумити ся в найзавяїтійших договорах, якими зберігають ся права народів. Тому мусить бути край.

Німецьчина мусить зрозуміти, що поминувши справу почувань і етики та система їм не оплатити ся. Коли закінчений мировий договір має бути дійсний і тривкий, то він мусить бути чимсь більше, як клатковим паперу, залізаного чорниллом і припечатаного воском. Він мусить опирати ся на докази, що німецький народ є готовий як і ми, признати принцип рівного і загального права як повагу дійсно пануючу на світі.

Свобода моря.

Іншим подібним розумінєм є те, немов би союзники, а особливо Англія бажає знищити те, що називаєть ся свободою моря. Ніхто не перчить, що підчас мира моря отворені для торговельної плави всіх народів світа і таким мусять бути. Але того клича не вільно і не можна також уживати підчас війни, щоб на одну з держав, яка саме володіє над морем, наложити якісь нові обмеженя її прав, як воюючої сили. Саме діяльність підводних човнів є справою, яку би получити з обговоренем свободи моря.

„Чистий“ мир.

Бажаємо довести до такого тривкого і успішного мира, якого світові треба. Становище союзників в тій мірі означає Вільзон в своїм посліднім писемі до конгресу. Чистий мир, от чого бажає людність нашого краю і всіх союзників. (Олдески). Щоб його вибороти, ми будемо непохитні в рішучій і сильній волі понести всякі жертви і зусилля.

Англія і Росія.

Англія не боронить Росії заключити окремих мир.

ПЕТРОГРАД (Райтер). Англійський амбасадор Вичапак прийняв представників російської преси. Запевнив їх, що Англія співчуває з російським народом і сказав: Не маємо жалю до Росії та не є правдою, що на случай окремого мира малиб ми на думці з'їнебудь карі або примусові заарядження. Жалуюсь ся на факт, що Рада народних комісарів розпочала перегори з ворогами без попередних нарад зі союзниками, що є зрянем до договору з вересня 1914. Не бажаємо нахлонювати до дальших змагань союзників, який вже не хоче разом бороти ся. Англійське правительство бажає демократичне-

З делегації.

(ТКБ). Відень, 12. грудня 1917.

Бюджетовій комісії промовляв Діаманд, який домагався основної частини. Діаманд, який домагався основної частини. Діаманд, який домагався основної частини.

Міністр рільництва Сільва Тарука здержується від політики, обговорював піднесені домагання і просив о поверте для його програми.

П. Кендзьор звертає увагу, що в Галичині належить здружувати найменше 1/2 мільона гектарів, а п. Абрагамович просить, щоби заняти ся примитивною відбудовою рільництва в Галичині та покрити недостачу насіння тодалу в західній Галичині.

Увійскової комісії австрійської делегації розпочали ся наради над "експозе" міністра війни.

П. Заграднік вініс резолюцію за звільнені річківні від 1870 і перенесене в глибоку краю самостійних зліборобів, і промисловців, які вживають родини і мають над 42 літ.

Я. Корощець просив міністра війни о виснаженя в справі завішення оружя.

Міністр війни Штегер-Штайнер дав довірочну заяву в справі завішення оружя.

П. ЄнжеЙович звернувся проти нестужного становища угорського правительства в справі відшкодованя. Жалується на ревізії в східній Галичині, яку мусить виконувати західна. Відтак обговорював справу польських легіонів та захисив, що польські делегати будуть й тим разом голосувати за військовим бюджетом.

Внесок „Карпаті“.

Який подаємо в виїшній числі, уможливає кождому з наших предплатників, який підписує VII. военну позичку, зробити се через забезпечене в сім нашім одинокім товаристві о безпечень на жите. Хто вже забезпечив ся в VII. военній позичці і сам внеску не потребує, повинен передати його комусь иншому.

Замість готівки — облігації давніших военних позичок.

Щоби зробити забезпечене в VII. военній позичці як найприступнішим, „Карпаті“ при забезпеченях в VII. военній позичці приймає титулом премій замість готівки облігації давніших военних позичок. На се звертаємо увагу всіх тих посідачів облігації давніших военних позичок, що мають намір забезпечити ся в VII. военній позичці через „Карпатію“.

Всєких пояснень уаїляє інтересованим дирекція „Карпаті“ у Львові, в д. Р. с. ка ч. 18.

НОВИНКИ

Львів, 13 грудня 1917.

— „Українські реліквії“. „Нова Рада“ в 2 с. м. доносить в телеграмі з Петрограду: Сьогодні представники петрогр. секцій У. Ц. Рад по порозумінню в Радою народних комиссарів узяли у українські національні реліквії (золотори і инше), відібрані у Українців в дсбу Катерини II, щоби їх погести на Україну.

— Правоучуче є поведене львівської генеральної репрезентації чеського банку взаїмн. забезпечень „Славія“, в яким перед війною московфільські „діятелі“, що в засади нестували відповідні українські інституції, забезпечували не лиш свої, але і церковні будинки. Той банк, що перед війною не лиш платив гроші відсотки Общ. ім. Качковського, але і удержував кореспондентів для російської мови (бо в такій мові виставлені поліси), висилає тепер до українських громадян і гр. яз. парск. урядів платничі пригадки і чеки виставлені по польськи! Найкрасшою відповіддю на сю безличність було би перенести забезпеченя до „Дністра“, та на жаль, після ступити того банку забезпеченя не можна виповісти скорше як по десяти роках. Дятого—вдається ся — львівська польська репрезентація так цинічно кпить собі в всяких орав призначности суароти своїх клієнтів. Шкода, що русфільські агенти сего тов. всі майже в Росії, а то наглядно переконали ся-б, як плаюють в очі врадникам своїх інституцій.—О Г.

— Запорожова акція для середне засібних. Нам відішли з Відня На зазначено державної апровадження Рад, яка ввабудеть ся дня 18. грудня буде обговорена справа запорожової акції

для середно-засібних верств, які в приводу военних відношин попали в нужду і потребують негайної помочи. Доси користували ся запорожовими в державних фондів тільки верстви найбіднійші.

— Засідане Управи Організації Українців м. Львова буде в п'ятницю, 14. с. м., о 6. год. веч. в Локалі Народної Канцелярії, Ринок ч. 10.

— Ся. Михайлів загостить у второк 18. грудня с. р. о год. 4 по пол. до „Укр. Бесіди“ і роздасть дарунки. Гостину св. Миколая попередить гарне діточе представлене, а закінчить свято весела забава дітній. Дарунки просимо складати в „Бесіди“ до рук пань у второк 18. с. м. рано від 10—12 і по пол. від 2—4 год.—Виділ „Укр. Захоронки“.

— Загальний Банк депозитовий філія у Львові вул. Кевернина 21 приймає субскрипцію VII. военной позички під найкориснішими услівями. На жадане проспекти дармо і оплатно.

— Керенський послом до конститунти. З вістий в Р. сі виходить, що Керенського вибрано послом до конститунти з міста Саратова і південно-західного фронту.

— Падина. Вп. о девіанови Павлові Стукачеві, парозови Смільниці, і патріотичним парохіям Смільниці і Микола за щедрі дари в натурі і в грошах в сумі 101 корон для ранених і недужих в Захисті УСС. у Львові складасмо щирю подяку. — За заряд: д. р. Михайло Волошин.

— Концерт в честь митрополита Андрія гр. Шелтицького відбув ся вчера, дня 12 с. м. в салі М. Лисенка, заходом комітету „Живого Пам'ятника“ при участі мішаного хору „Львівського Бояна“ і хору питомців духовної семинарії. Ще перед 1/2 8 зібрало ся багато світської і духовної інтелігенції, м. н. перемиський єпископ о. д. р. Йосиф Кошиловський та єпископ луцький о. д. р. Йосиф Боян. Точно о год. 1/2 8 явив ся митрополит. Концерт розпочав мішаний хор, який відспівав гарно Лисенка „Камо поїду“ і псалом Бортияньського „Слава во вишних Богу“. Святочну промову виголосив проф. д. р. К. Студинський. В склад програми входило скрипкове сольо п. Северина Сапуна і деклямація п. Степана Венгріновича. Оркестральний крмох відіграв Шуберта „Симфонію“. Хор питомців духовної семинарії під управою п. В. Майби відспівав псалом Бортияньського „Гласом моїм“ і Філарета Колесси „Тим що упали“. Гарною точкою програми було Херубинього „Ave Maria“, яке відспівала в супроводі скрипки і фортепяку п. Ірина Туркевичівна. Її милій і звучний голос та глибока інтерпретація дає нам як найкрасші надії для молодого адептки штуки. Концерт закінчив мішаний хор, який відспівав Топольницького „Хвстину“. Фортепяновий дистриб обняв п. Б. Дрималик. Належить піднести, що диригент хору товариства „Львівський Боян“ о. проф. І. Туркевич вложив багато праці і осягнув те, що можна було осягнути серед теперішних невідрадних „военних“ обставин.

— Особисті вісти П. Лев Єх бувший ц. к. староста у Вишніці на Буковині, іменованій радником галицького намісництва.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Ведуть полонених.

Глянь, як шлях вкрив ся росє мешканців, які так і повибгали зі своїх хат і зібравши ся громадою здовж дороги, будь з цікавості, будь з хлібом під пахою вичікували на стрічу полонених. Найбільше жінок і дічат. В тій порі вже через кілька днів вели Роляни через місточко полонених в Карпат. Цікаві занимали свої місця здовж гостинця, другі ставали за ними в ряд і приспо-облюючи ся до стрічі; инші збивались на ринку як вівці у купу, гріли ся, витьопкуючи ногами, а декотрі знетерпівлені виходили на проти них але за місто Жижи, як звичайно, хоброве та патріотичне племя, кинули ся замикати склади перед „австрійцями“, а бублейніці метнулись в будкамы у сутки.

Сонце тимчасом хилється ся щораз низше і кидає в послідане свої кроваві лучи на чекаючих. Вкінці немов на прашанє доторкнувшись ся кождого в особна зникає. Робить се холодно. Мороз потискає сильніше, а жалчі переступають з одной ноги на другу, то проходжують ся і зтирають руки. Ще хвилинку чекають знетерпівлені, а в тім розмова уриваєть ся, а не вдоваї представляєть ся нашим очам сумний образ — невідрадна дійсність.

З далека видно, як суне сильною давою велика громада полонених. Чекаючі звертають ся в одну мить в ту сторону і притягають зором полонених. Денедає вирветь ся оклик або стогін, а в кождого родить ся гадка, чм кого зі своїх не побачить. Не оано серце забито ся може в тій хвилі на гадку сирє, батька, дужія, братів чи знакомих. Уже недалеко. Підходять ближше, кидають

ся до наших людей і витягають мов жебраки свої якостенілі долони. Як бездомні протягають руки і просять хліба і тютюну. Несеть ся гамір і крик. Порядок псуєть ся, подонені розбігають ся між жіноцтво, конвою аганяють їх до купи та не в силі зробити ладу. Счинила ся метушня і мішанина понять і мови. Між невідльниками переважають Мадяри і Чехи. Покудані, трясучи ся від студени і голоду, свогануть ся в своїй пітних „комотшуах“. До такту скрипити мороз. Сторожа не дає їм при добродіях затримувати ся, а штовхає і плав вперед себе та же не мов худобу. Неодни вхопить папіроску, инший кусень хліба, а більша часть їде далі обливашив ся. Під склепом торгуєть ся один з Жидком о кон, котрий якіни здіймає зі себе, дає пейсатому, бере в жменю холодний грші і підбігає до своїх. Многі з них окриті кошами, другі тільки в своїх легких плащах з низко пришитим драгоном. Один такий палає знеможений перед видцями в ріє, але на лайку крик та штовханє „вінтовкою“, сбутого в грубі „вадьонки“ салдата підніс ся і йає хитаючи ся далі. По заду по кількох наганяють умучених невідльниками, а за всіми їде кілька воїв з тими, що вже цілком не в силі йти далі, або відморожені члени тіла відмовляють послуху. Зломані холодом, а ще більше голодом.

І так перейде та гремада і чоловік стане як вхопаний, а перед очі лізе все розбита наполеонська армія, повертаюча з під Березни... Олесько, 24. падолиста 1914. А. Р.

ЗВІДОМЛЕНЄ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

в 12. грудня.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В деяких вітинках межі Брентою і Пізною ровнинули ся місцеві боротьби, в яких ми взяли бранців.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Боева діяльність в обмежених границях. В падолисті втратили неприятели 22 бальони на припоні, 203 літаків. Ми втратили 60 літаків і 2 бальони на припоні.

ОПОВІСТКИ.

П'ятниця, 14. грудня 1917.

Наміт: греко-хат.: Наука. — римо-хат.: Свідрадіона.

З в а т р а: греко-хат.: Авакума прор. — римо хат.: Евасий сп.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчанови. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашевсича ч. 5.

В суботу, дня 15. грудня 1917 „Вій“, фантастична опера в 4 діях з апотеозою М. Кропивницького.

В неділю, дня 16. грудня 1917 „Вій“, фантастична опера в 4 діях з апотеозою М. Кропивницького.

Білеті раніше набуті можна в „Народній Горголі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7 вечером. 2-2

Прашу „Кружок правників“ о адресу. Лейти. Лабій Анаголь — Offz. Asp. Kurs in Berezany“.

Експозитуря Відділу спиритусового ц. к. упр. австр. Заведена Кредитового для торговалі промислу у Львові, повідомляє інтересованих, що Центральні спиритусу в причині малої продукції спиритусу і значного запотребованя до цілий війскових вистановила аж до відкликаня уділ спиритусу ректифікованого для кон-умції населєня цивільного, як для дрогуерій, перфумерій, до цілий фабрикації ріжнородних есенцій і т. п. артикулів. 502 2-2

ПОДЯКА.

Вповалений Пан М. Фрайліх, спеціаліст провуклинових хорбів, Львів, Городська . 5 у власнім до-Г.

В глибокій серці дякую Вп. Павлові за уратованє мєні жити. Тому, що при укуліна, ні яку я тяжко терпіє, цілком зникла і я чувю ся звичайним, отже можу в частую своїм тождому турпачому поручать, щоб на шадячи хі штіл зверну ся до Вас, Вп. Пана, яко до сляногого спеціаліста в тім ділі.

Львів, 3. вересня 1917.

С. Габер Собоса вул. Колецька 1 № М. Фрайліх, ц. к. спеціаліст провуклинових хорбів вислає брошура gratis і франко. 501 1-1

ПОЗІРІ! Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нав сам лить собі сєчас українсько-німецька

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (4-те видання з видані і словарець). Ціна К 2—, в почтовою оплатою К 2-50. — Вислає лаше за готівку. Відомленя і гроші прашу прислати на адресу: А. ОКШІЦІ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Увага, Сей Сам учок уложені після впер: безко го зме способу научити! Вислає за учителя уділяючих початкі німецької мови, як також учєвників і праготноучачих ся до устакан іскітн. 171А 13-28

На „Николая” і на „Різдво” Найкрасшим дарунком є книжка!

Для молодіжи:

Вид. педаг. як: Робінзон Крузо К 3-20, Живире Улицьник К 2-1, Вовчок „Інстатутка” К 1-1, Збиточник Гумфрі К 1-60, Кобзар Тараса Шевченка, Вибір поезій К 2-1, Поезії Осипа Юрія Федьковича, вибір поезій для молодіж К 2-10 і К 3-50, Ковальова „Щаслива бабуня” К 3-10, „Зародилася скрипка” К 2-80, „В останній ланці” К 4-1, Писанки К 3-70, Чайковський „Відпочивайся” К 2-1, Маковей „Ярошенко” К 4-1 і багато інших.

Для старших:

Твори Шевченка т. 1 і 2, вид. Т-ва ім. Шевченка, К 14-1, Твори Федьковича в 4 томах К 24-1, Твори Руданського в 7 томах К 18-50, Грушівський: Культурний рух К 8-50, Щербаківського Архітектура К 2-5, Українське Мистецтво К 9-1, Д-ра Щурата „Шевченко а Поляка” К 5-1, Літературні нарис К 4-1, Томашівський „Перший похід Хмельницького в Галичину” К 3-1 і інші.

Для тих, що в окопах:

Можливіщини по різних цінах, Коліди по К 1-1, Календарі по К 5-70 і 40 сот., гарні а дешеві повісті як Грінченка „Брат на брата” 80 сот., Підеша „В. сток і запка” К 2-50, Гнатюха: Новелі К 2-50, Казки К 2-40, Українські народні байки К 8-1, Шаповал „Свя Віри”, поезії К 2-10, Левенко „Пам'ять людя” К 1-60, Доде „Королі на вигнінці” К 1-20 і інші.

ЗАМОВЛЯТИ: Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

На порто звичайне 30 сот., пор. 55 сот. Замовлення на провінцію виконувть ся того самого дня.

ХТО НАМІРЯЄ СУБСКРИБУВАТИ 7-му Воєнну позичку

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ у Львові (Підвалі 7.)

зволить се вчинити через

який переводить субскрипцію під найкориснішими умовами та уділяє субскрибентам всяких угоднівень.

ТЮТЮН ФЕДЕРА
 годі добути, а курити хоче си; тому поручаю знаменитий „Erzitz” так званий „Табакон”, зробний пакет коштує 50 сот.
 Виключне астуство у парфумерії
 498 7-10 Львів, Сикстусна ч. 7.

-Переробляє капелюхи-
 також **футряні**
М. ТОПОЛЬНИЦЬКА
 Львів, вул. Коперника ч. 1.
 214 (над антикою Миколая). 7-10

Замовлення з провінції приймась і скоро виконусь!

Мир іде, піст мине, можеб в старости післати?!

Трех хлопців як соколів навязуть переписку з молодими, інтелігентними Українками. Письма до Адміністрації „Діла” під „Гільтайська трійка в окопах” 507 1-3

Правник II. року вернув в Тернопільщину шукає занятя на годинни пополудневї. Зголошена під Е. В. Г. Університет. 501 2-2

Інтелігентна статочна жєнщина потрібна сейчас до заряду дому. Знать сельського домашнього господарства конечне. Зголошена до Уряду парохіального в Зальковій п. Рогатин. 487 5-5

Вже отворена 500 А 2-2
Галицька гуртівня закупу для трафікантів
 спілка в обмеж. пор.
 у Львові, пл. Гелуховських ч. 2. I. пов.
 (рг ул. Кароля Людвика).
 Поручає по цінах гуртівнях всі прибори до палєня і мєсанє, артукули туалетовї і галантерїї.

Відтяти і післати на адресу: „КАРПАТІЯ” Товариство взаїмних обезпечень на жите і ренти у Львові, ул. Русь-а ч. 18

Місце зголошення:	На покритє премії приймась ся і облїгації попередних воєнних позичок	Число внеску: _____
		Число поліси: _____

ВНЕСОК на обезпечєнє воєнної повички в „КАРПАТІЇ”.

I. а) Імє і назвєсьє особи, що має обезпечити ся? б) Її званє? в) Точна адреса? г) Кола і де роджена?	а) _____ б) _____ в) _____ г) _____
II. а) Чи особа, що має обезпечити ся, воєсім адорова? б) Які медуги перебула протягом послїдних 10 літ? в) На яку медугу хорє тепєр? (медуга або окалічєня). г) У котрого лі-аря або в котрім шпиталї тепєр лічять ся? д) Чи була в єї роцкї с-уєтї суєтї, або інших хідичьких вглядно зарєвал, медуг?	а) _____ б) _____ в) _____ г) _____ д) _____
III. На яку суму обезпечуть ся?	_____ ном. варт. VII. австрїйської 5% ^{1/2} -коф, вільної від омотаткованя амортизаційної позички.
IV. а) По кількох літах має ся безумовно перєстатї платити премії? По 15, 20, чи 25 літах? б) Як має ся платити премії почавши від другого року обезпечєня? річко, піврічко, чи чєтвєрїчко?	а) _____ б) _____ (1/2, 1/4) річко.
V. Чи не відкинуто внеску на жатєсь обезпечєна особа, має має обезпечити ся? кола і в імї Товариств?	_____
VI. Чи обезпечєна особа живить військову службу: а) у внутрі крає? б) в єтаній об-аєта? в) на фронтї, в операційнім терєні арї армії в воєї? г) в імї характерї службї вї? д) при якїм родї оружя?	а) _____ б) _____ в) _____ г) _____ д) _____
VII. Коку має ся взятї та обезпечєну суму? а) на случай дожитя? б) „ „ смертї?	а) _____ б) _____

Як-надає вложємо квоту К _____ Полїсу вкучуть Пан _____ Пані _____

1. Стєржджую свої підписє, що на підставлєні моєї питаня відтоєвє я основно і правдиво. 2. Відомо менї, що обезпечєнє я невинне в случай подїє несправдливих данїх про стан адорошли обезпечєного. 3. Услїєн обезпечєнє, як такоє дозволєнє дєдтєговї услїєн обезпечєнє воєнної позички я прєдєчє до відомє.

Підпис особи, яка має обезпечити ся: _____ днє _____ 1917

Підпис обезпечєного: _____

Підпис астуєнника Товариства: _____